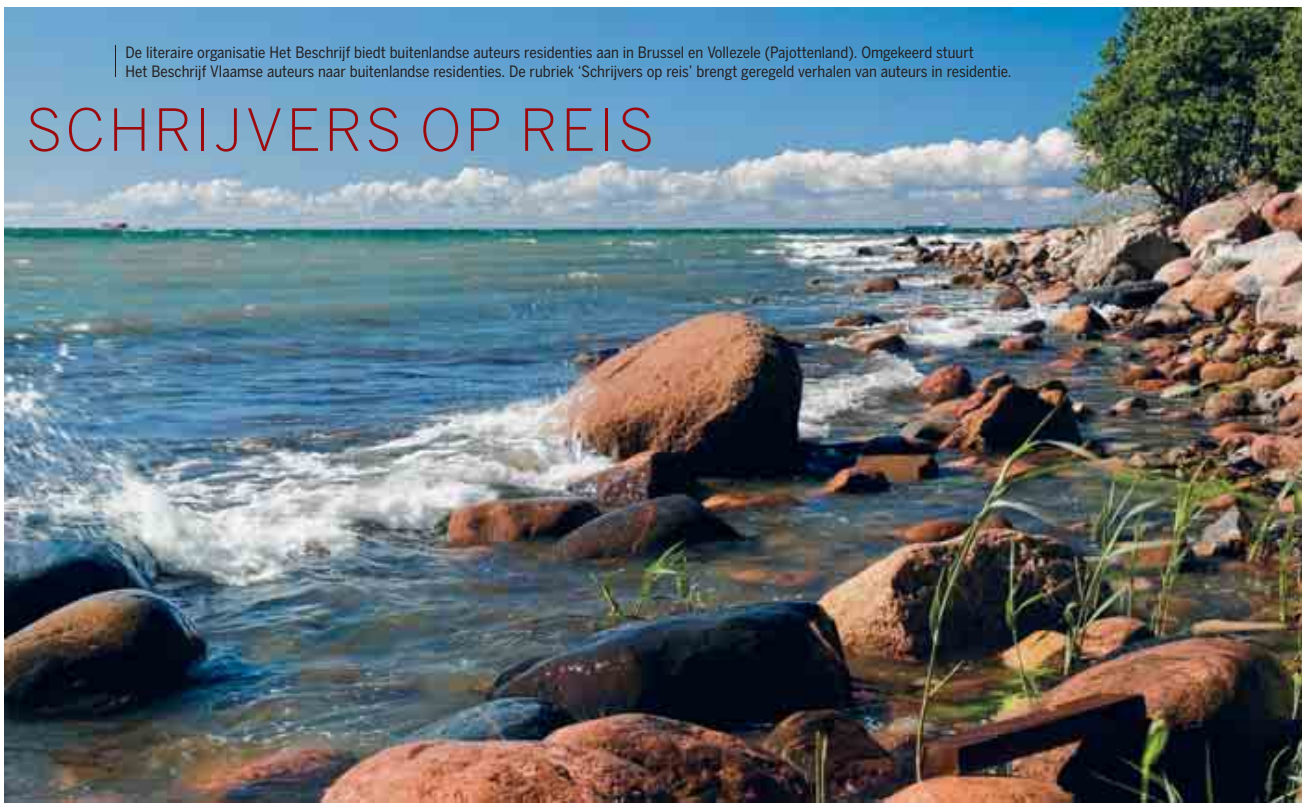

De literaire organisatie Het Beschrijf biedt buitenlandse auteurs residenties aan in Brussel en Vollezele (Pajottenland). Omgekeerd stuurt Het Beschrijf Vlaamse auteurs naar buitenlandse residenties. De rubriek 'Schrijvers op reis' brengt geregeld verhalen van auteurs in residentie.

SCHRIJVERS OP REIS

De Estse kust, afgeboord met enorme zwerfkeien. © rr

‘Uitschrijven aub’

Schrijfster Anne Provoost verbleef in mei met een uitwisselingsprogramma van Het Beschrijf in een Ests schrijvershuis aan de Oostzee om er te werken aan haar nieuwe boek.

ANNE PROVOOST

1 MEI

Vóór mij de zee blauwer dan het onbetamelijkste azuur van Photoshopper, de kust verrassend gekraagd met kogelronde zwerfkeien — die zijn karakteristiek voor dit schiereiland; ze zijn in de ijstijd door gletsjers uit Finland het land op geschoven — achter mij het Lahemaa National Park waarin beren, lynxen en elanden huizen, boven mij het licht dat roept en een raid uitvoert op mijn vermoeidheid... ik kan niet geloven waar ik ben aangekomen.

2 MEI

Ik verblijf in een oud kapiteins-huis in het dorp Kasmü, op 75 kilometer van Tallinn en een goede 250 kilometer van Sint-Petersburg. In de beste Centraal-Europese traditie van het verwennen van schrijvers is het tot schrijvershuis omgebouwd. Het enige geluid dat ik hoor, is dat van de hommels die tegen mijn raam aan vliegen, van zwanenfamilies die jakkerend als locomotieven raketten over de nok van het huis gaan, en van nu en dan een specht in het oerbos. Zal ik tegen de stilte

kunnen?, heb ik me voor mijn vertrek afgevraagd. Tegen de eenzaamheid? Het enige waar ik me niet de minste zorgen om heb gemaakt, is het licht. Dat zal mijn kompaan zijn, dacht ik, het zal mijn dagen lang maken, en mijn gedachten elektriseren. Mijn slaapkamer in het kapiteinshuis ligt op het noordoosten; daar komt de zon op, op bijna dezelfde plek als waar ze weer ondergaat. Een gordijn is niet voorzien.

3 MEI

In het bos woont een vogel die een elektronische pieptoon nadoet. Ik gooi mijn dekens van me af en spring uit bed. Ik doorzoek mijn bagage. Is het mijn mobiele telefoon? Thunderbird? Skype? MSN? Iemand die me dringend probeert te bereiken? Ik heb apparatuur bij me die ik anders niet gebruik, hun bliepjes zijn me niet vertrouwd. Ik ga weer liggen om nog wat te slapen. Het is vier uur in de ochtend en mijn slaapkamer baadt in het licht.

5 MEI

In het huis wonen nog schrijvers, hoofdzakelijk Esten. Ze spreken

weinig, komen en gaan. In nieuwe vrienden maken zijn we niet geïnteresseerd, we hebben al vrienden. Als autisten werken we hier, er is alleen wij en onze tekst. Ik schrijf over de hugenoten (onder wie heel veel Vlamingen) die zich in de zeventiende eeuw setelden op de Afrikaanse Kaap. Hier maak ik me de voorstelling: de zee, met daarachter een wildernis waar je niets van begrijpt. Mijn onderzoekswerk is grotendeels gebeurd, nu alles nog uitschrijven. Het is vijf uur in de middag en ik heb mijn stem nog niet gebruikt. Het probleem met uitschrijven is altijd hetzelfde: je vergeet te eten en je vergeet te bewegen. Alleen als ik naar huis bel, weet ik welke dag van de week het is.

6 MEI

Een droom die zich altijd maar herhaalt: ik lig thuis in bed, ik sta op en loop naar de kast, trek de lade open, haal er een slaapmasker uit, zet het op en kan eindelijk inslapen. Ik voel hoe ik in mijn slaap nog altijd verhaallijnen uitbouw. Ik droom nu en dan in beelden, maar meestal in hoofd- en bijzinnen.

7 MEI

Ik barricadeer mijn raam alsof ik inbrekers wil buitenhouden. Ik word in het blinderen steeds handig, gebruik kussens, koffers, dekens om de zon te weren. Elke ochtend is mijn kamer donkerder dan de ochtend ervoor, en telkens voelt dat als een overwinning. Boven het raam zit een rij spijker-gaatjes, stille getuigen van de

worsteling van eerdere schrijvers met het licht.

8 MEI

De collega in de kamer naast me schrijft gedichten op een tikmachine. De muur tussen ons is van hout. Wat een voelbare productiviteit, wat een resonantie! Elk woord in zijn vers heeft een nagalm, de droom van iedere dichter.

9 MEI

‘Is er wel een goede internetconnectie?’ heb ik gevraagd toen ik het aanbod kreeg om hier te komen werken. Er moeten drukproeven worden nagelezen, vertalingen gecontroleerd, ontwerp-tekeningen uitgewisseld. Onder-tussen weet ik: er is een goede internetverbinding. De Estse overheid heeft er lang geleden al voor gezorgd dat er in elk dorp, hoe klein ook, minstens één hotspot kwam. Ik kan een eind de zee in lopen, op een van de zwerfkeien gaan zitten en online gaan, tussen mij en Helsinki niets dan zee. Maar eilaas, er is het licht, dat Estse licht waardoor ik mijn scherm niet kan lezen.

10 MEI

Als de zilvergrijze kraaien in de toppen van de lorken allemaal op hetzelfde moment aanslaan, mag je er gif op innemen: vos in de tuin.

11 MEI

De filterzakken zijn op. De kruidenierszaak is vijf kilometer verderop, we hebben enkel fietsen, en het regent. Elke schrijver is

creatief met koffie. De dichter maakt koffie zonder filter, de drab vindt hij geen probleem. We zijn het er allemaal over eens: hoe koffie smaakt, is niet zo belangrijk, als hij je hoofd maar helder houdt.

13 MEI

Een déjà vu uit mijn jeugd: ik fiets naar de kruidenier, gooi mijn fiets zonder die op slot te doen tegen de gevel, blijf wel een halfuur binnen, vooral om langdurig naar het vreemde, kleurrijke snoepassortiment te kijken, betaal, kom weer buiten, en zie dat mijn fiets er nog altijd staat.

14 MEI

Er zit een bult in mijn verhaal. Wat ik ook probeer, ik raak er niet overheen. Drie dagen lang zit ik te schrijven en te wissen. Ik kom geen woord verder met mijn manuscript. De vierde dag lukt het me om de knoop te ontwarren. Voor eventjes ga ik weer door mijn tekst als boter.

15 MEI

Grote opwinding in het schrijvershuis: Riina, de linguïste die hier haar doctoraat schrijft, heeft op het strand afdrucken van berenpoten gezien. Niemand die haar gelooft, maar iedereen gaat erheen, ook de huisbewaarder die hier al haar hele leven woont. De bewijzen zijn ontegensprekelijk: bruintje is in de buurt. Dit, en het Eurosongfestival, de enige twee gebeurtenissen waarvoor ik de schrijvers in dit huis geestdriftig hun werkplek heb zien verlaten.

16 MEI

Waar je ook gaat, altijd weer zijn er die witte berkenstammen. Raak je daar ooit aangewend, aan een midden van de dag met van die ellenlange schaduwen altijd, en een zee die aan melk doet denken? Hier begrijp ik wat van Nabokov zo'n melancholisch schrijver maakte. Hij kwam als kind aan de Estse kust op vakantie. Ik ga wandelen en maak foto's. Met Picasa maak ik collages van dat adembenemende treffen tussen pijnbos en strand. Het resultaat noem ik 'Pestprentje 1', 'Pestprentje 2'... Mijn familie thuis krijgt er elke dag eentje toegezonden, ongevroegd. Ik verwacht nu gauw een reply met als mededeling 'Uitschrijven aub'.

17 MEI

Er is maar één deur om dit huis uit te komen. Er is maar één route om dit schiereiland te verlaten. Er is maar één zijde waar je de landsgrens over kunt (de Russische zit potdicht). Dat stelt me gerust. Als iemand mijn werkkamer binnendringt om mijn laptop te stelen, wordt de dief snel gevonden.

18 MEI

Als je lang genoeg zit, wordt elke stoel te hard. Na een paar dagen beginnen de schrijvers het huis te doorkruisen, op zoek naar een ander tafelblad, een andere lichtinval, beter zicht op de baai. Allemaal lopen we met onze ziel onder de arm.

19 MEI

De vader van Robert is in Käsmu opgegroeid. In 1943 ontsnapte hij in een visserssloep over de baai naar Finland. Van Finland trok hij naar Toronto. Robert schrijft over die vlucht een boek. Hij wilde vanuit Canada in 1987 al hierheen komen, maar hij kreeg toen van de Russen geen toestemming. Tot in de jaren 1990 was deze kust verboden gebied, zelfs voor de Esten die hier woonden; het strand was met een twee meter hoge prikkeldraad afgezet. Heren en dames staan nog descheefgezakte uitkijktorens. Hun langgerekte slagschaduw valt over elk gesprek dat ik voer. 'Ik weet niet hoe op een welvoeglijke manier over de Russen te praten', zegt de dichteres van de kamer onder me.

20 MEI

Ik voel me doodop. Al dat licht op mezelf en op mijn tekst, zelfreflectie waar ik anders nooit tijd voor heb. We koken voor elkaar en we erkennen: dagenlang ongestoord kunnen doorwerken geeft je vleugels, maar als we elkaar hier niet hadden, werden we krankzinnig.

24 MEI

Ik vind een website waarop je stadsgeluiden van New York kunt downloaden, compleet met telefoongerinkel, straatfanfares en loeiende sirenes, in zuivere 3D-tracks. Ik luister ernaar terwijl ik naar mijn zee kijken, de wereld in zijn eerste staat.